

Plymouth, Pa. 7 Birželio.

Pagal plaukiančias aukas mūsų literatūros parodai Paryžiuje, matyti lietuviszkos visūmenės rupestis ir galime užtikrinti, kad tas įvyks pilnai, nes abelnai visi lietuviai be skirtumo pritaria ir szelpia taji reikalą. Draugystės ir pavieniai, vieni paaukavo jau, kiti nutarę yra aukauti, treti eina per namus ir lygiai renka aukas tam mieriui.

„Viltis“ 21 num. raszo, kad apart redakcijų, kurios užsiima rinkimu aukų, užsiimtu tam tikras komitetas, nes daugelis pavienių ir draugyszių yra pažadėję — paskyrę aukauti, ir aukauti tiktai tada, kaip bus komitetas ir kasierius po kaucija. — Mums rodosi kad komitetas rinkimui aukų nieko negelbėtu, nes jis nekeltiaus aplinkui ir nerinks nū aukautojų dėlei stokos kasztų, kas buvo jau garsinta; nes tulose vietose nesurinktu tiek, kiek kelionė kasztutu. Vyriausis daiktas yra turėti kasierius po kaucija, kad nedingtu aukos ir tai visur.

„Vienybės“ num. 14 apgarsinome, kad vietinių keturių draugyszių komitetai iszrinko priveizetojus arba apiekunus ir kasierių po tukstancziu dolerių (\$1000,00) kaucijos. Kaucija užstatė Jonas Lizdas isz Plymouth, Pa. ir Tamas Pauksztis isz Pittston, Pa. Kasierius yra J. J. Pauksztis isz Plymouth, Pa. Aukų kasierius gali laikyti pas savę nedaugiaus kaip \$250,00; pervirszis turi buti padėtas į banką.

Mums gi rodosi, kad tokiu budu aukos yra gana apsergėtos. Priegtam aukos siuncziamos į „Lietuvos“ ir „Garso“ redakcijas yra lygiai saugiose vietose ir baimytis niekas neprivalo.

„Viltis“ raszo, kad tuli atiszaukę, jeigu „Susiv.“ kasierius butu ir parodos aukų ka-

sierium, nieko neaukausę. Labai ypatingas toks apsi reiškimas. Jeigu kam nepatinka „Susiv.“ kasierius, tada gali siusti savo auką pas bile vieną kitą, priimanczius tokias aukas.

Kiek kasztūs toji paroda, tūmi tarpu dar negalime pasakyti. Pirmiausiai reik žinoti brangumą vietos literatūros skyriuje Paryžiui. Apie tai jau užklausėme amerikonzsko parodos komisoriaus. Žinodami brangumą vietos parodoje, kitus kasztus galėsime maž daug apspręsti. Knygų ir laikraszczių pirkti, tikime, nereikės, kadan gi visos iszleistuvės paaukaus tam reikalui po vieną egzempliorį. („Naujos Draugijos“ redakcija jau pri-siuntė visus savo iszleidimus *Red.*) Reikės jas tiktai apdaryti ir tai kiekvieną skyrium, kokia knygelė nebutu, didelė ar maža. Link paraszymo atsiszaukimo, paraszėme Europos inteligentams, nes jie gali paraszyti prancuziszkoje kalboje. „Varpo“ redakcija parupins visas knygas isz Tilžės ir Vilnians, kurias valdzia mums atspaudė su gudraidėms. „Varpo“ redakcija užklausė apie amerikiecių lietuvių darbavimasi. Atsakėme, kad tasai reikalas turi visur pritarmi ir eina pryszakyn labai sparcziai. „Varpo“ redakcija keta visame su darbu prisidėti. Vienas lietuvis paaukavo „Ukininko“ redakcijai 1500 knygų, kurių naudą turi eiti parodos kasztams.

Aukos parodai

- Dr. Didžio Lietuvos kuning. Gedimino Waterbury, \$10,—
- „Lietuvaiczių Draugystė“ Plymouth, Pa. 10—
- Draug. „Spindulys Szviesos“ Minersville, Pa. 5—
- Dr. J. Szliupas Scranton, Pa. 1—
- R. Kunemonas „ 25—
- A. R. Spudis, Pittston, Pa. 50—
- Dr. S. Jurgio nepragerti nū

- 10 draugų, Pittston, Pa. —70
- K. Peza, Worcester, Mass. *) —25
- „Susivienyjimo.“ kupa isz Brooklyn, N. Y. *) 4,38
- Buvo \$133,49
- Labu \$165,47
- J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

- Draugystė „Spindulys Szviesos“ Minersville, Pa. 5—
- Dr. J. Szlupas Scranton, Pa. 1—
- R. Kunemonas „ 25—
- K. Mažeika Minersville, 25—
- V. P. Ramanauckas „ 25—
- K. Atkoczaitis „ 25—
- K. Jurksza „ 25—
- Buvo \$30,25
- Labu \$37,50
- Redakcija.

Isz Lietuvos.

A k y v a I s t o r i j a .

Balandžio mėnesyje 1897 metų vienas Senapilės vokietys daneszė policijai, kad paczto vezėjas (tarp Vilkaaviszkio ir Senapilės) Lietuvininkas prilauko ir platina lietuviszkas knygas ir laikraszczius. Priežastis to skundo buvo ta, jūgei ansai niekszas norėjo praszalinti Lietuvininką ir pats į jo vietą įstoti. Buvęs žandarų vyresnysis Vonsiackoi tūjaus padarė pas Lietuvininką kratą, atrado tvarte maiszą laikraszczių ir knygų, grinczioje užraszus su pavardėmis žmonių ir kaimų. Lietuvininkienės padėjime razanczių ir szka-plerių. Ant tyrinėjimo abudu gynėsi ir viens kitą gynė. Buvo suimti abudu, sedėjo abudu po 4 mėnesius. Potam paleisti ant parankos, po 200 rublių. Dabar pradzioje 1899 metų parėjo nusprendimas: kiekvienam iszsėdėt po 6 mėnesius kalėjime ir potam ant 2 metų prasztraukti isz Lietuvos ir Lenkijos rubezių.

*) Szitie piningai 1896 m. buvo prisiusti į „Vienybės“ redakciją ant ateivių namo. Aukautojams neat-siszaukus į du mėn. redakcija paskyrė jūs parodai.

Lietuvininko užraszose buvo atvirai užrasztytos nekurius pavardės. Taip buvo parasztyta: „Vitkauskas 15 rub“,... o pirmiau iszbraukta, kad tiek ir tiek kalėnd., lementorių. Pagal tai buvo krata neužilgio pas Peliksą Vitkauską Senapilėje. Rasta laiszikai Pranio ir Andriaus Matulaiczių. Andrius M. raszo nū Kaukazo isz kariumenės: „Ar skaitotė laikraszczius? Labas dienas *Sietynui*...“ Prauys raszo isz Maskvos per Vitkauską į Vincą Szlekį, kuris jau tūmet Amerike buvo. Vitkauskas suimtas isz pradzių gynėsi; bet toliaus Vonsiackoi ar Samochodski pripasakojo jam, kad jie viską žino, kad gintis jau bereikalinga, tada Vitkauskas pradėjo pliaukszti, iszpasakojo viską apie Sietyną (kiek žinojo) ir abelnai pasielgė ne vyriszka. Czionai įsikiszo pagelbininkas Vitkausko lenkelis Peichertas, kuris turėjo artymus susineszimus su zandarais. Szitas niekszas, pirmiaus pasistatęs dideliu lenkų patrijotu, buvo pažįstamu Vinco Szlekio ir daugelio kitų lietuvių ir daug jau buvo žinojęs apie Sietyną ir apie kitus dalykus. Per jo liezuvį irgi Vonsiackoi daug galėjo dasizinti. Pas Vitkauską da atrado suraszą daugelio apliukinių ukininkų su perdėjimu „5 r.“ Tai buvo sudėti piningai ant krautuvės; bet isz to iszėjo irgi daug kratų. — Vitkauskas atsėdėjo 3 mėn., buvo paleistas ant 500 r. kaucijos, dabar gi gavo iszsikraustyt į Viatkos guberniją ant 3 metų. Tokiu budu jo atviras prisipažinimas ir įkiszimas kitų į bėdą, jam nė kiek nepagelbėjo ir koros nepalengvino. Pas Lietuvininką rasta buvo pavardė Adomo Smalensko, paprastai Adomėliu vadinamo. Jisai prisipažino prie pirkimo nū Lietuvininkų maldaknygių ir prie pardavimo jų kitiems. Lietuvininkai buvo pirmiaus

uzsigynę nū Adomelio, bet su vesti su jū į daiktą ir ano pažinti toliaus emę szj-tą pasakoti.

Pagal rastus pas Vitkauską laiszkus tapo iszkresti ir suimti Andrius ir Pranys Matulaitiai. Pas Andrių bekareiviaujančį Nuchoje ant Kaukazo atrasta daug laiszkų, tarp jų buvo laiszkas jo brolio daktaro Petro Matulaitio, kur raszyta, kad korespondenciją tavo pertaisę nusiuncziau į „Ukininką“ ir iszkirpęs ją prisuncziau; ta iszkarpa irgi atrasta pas Andrių M. Pranys ir Andrius M. iszsėdejo po 22 mėnesiu beveik, nės paleisti tapo tik pabaigoje Kovo mėnesio szj metų, idant rengtųsi važiūt į Viatkos gub. ant 3 metų. Ant visų klausimų Andrius M. nieko neatsakė. Pranys gi M. suraszęs apie 27 protokolus. Nubausti abudu lygiai.

Pagal laiszkus atrastus pas Andrių Matulaitį buvo kratos pas Peliksą Sirutį. Paimtas jo laiszkas, kuriame raszo, kad laikraszczius skaitome po senovei, ale tau iszėjus draugystė pakriko. Slavickas Antanas 24 m. irgi pagal tai iszkrestas, nės jo laiszke irgi randasi kad laikraszczius skaito. Per kratas nieko ypatingo nerado. Abudu iszsėdeję po mėnesį tapo paleisti ant parankų. Dabar parėjo po 6 mėnesius atsėdēt kalėjime ir ant 2 metų kraustytis į Maskoliją. Abudu ukininkai nū Liudvinavo.

Pagal rastą pas Pranį Matulaitį laiszką ima Seinų klieriką Bulviczių. Laiszke pakliuvusiamė į žandarų nagus jis raszo apie korespondencijas iszsiųstas į „Varpą“ ir liepia sziltai laikytis lietuviszko kakalio. Krata nieko nedavė. Sėdejo 3 mėnesius. Paleistas būvo ant 500 rubl. parankos. Dabar gavo 6 mėnesius kalėjimo ir 1 metus iszsikraustytį Maskoliją.

Dr. Seinų ligonbūcio P. Matulaitį paėmė Senapilėje atvažia vusi aplankyti savo brolių pagal paminėtą jau laiszką rastą pas jo broį Andrių. Sėdejo 3 mėnesius, paleistas ant kaucijos 500 rubl., galutinai gavo 3 metus Viatkos gubernijos. Pas Petrą Matulaitį atrastas laikrasztis klieriko Rudvalio, kurio krėtimas padavė žandarams keletą jo užraszytų pasakų ir dainų ir laiszką jo brolio su pludimais ant maskolių. Isz to žandarai daro jį korespondentu lietuviszkų laikraszczių, sėdejo 1 mėnesį, paleido ant kaucijos 200 rubl.; galutinai gauna jis 6 mėn. sėdeję mo ir 2 metu iszsikraustymo į Maskoliją. — Lūbikis Jonas 30 metų, Sasnavos zakristijonas, iszkratytas pagal Lietuvininko užraszas ir skundą ucitelio Marmos, kuris raszė valdžiai, kad joku budu negalima iszpardūt vaikams prisiztų vyriausybes lietuviszkų knygu su maskoliszkomis litaromis, nės, girdi, yra daugybė užrubežinių lietuviszkų knygu, kurias platina toki, kaip Lūbikis. Mat czia dalykas tame, kad Varszavos kuratorius buvo prispaudinęs apie 32 tukstancziu ekzempliorių lietuviszkų knygu, žinoma, su maskoliszkomis litaromis ir jų joku budu negalėjo pardūti. Tada iszsiuntinėjo jas „ucziteliams“ ir liepė pardavinēt, o jei piningų ant paskirto laiko neprisiųs, tada žadėjo atskaityti jūs isz algos uciteliams. Daugelis ucitelių ir užmokėjo isz savo kieszieniaus už tai. Ale Marma budamas baisiai szyksztu žmogumi nendrėjo savo delmono pajudint ir iszrado kitokį kelią — pastoti judosizium. Be to, czia galima pridēt, kad isz tos baisybės (32 tukstancziai) knygu per 8 metus valdžia įstengė pardūti per ucitelius vos 8 tukstanczius. — Bet griztu prie „prasikaltelių“. Lūbikis iszsėdejo 5 mėnesius be 4 dienu, gavo da-

bar 6 mėnesius kalėjimo ir 2 metu isztrėmimo.

Jonas Czėsna pakliuvo per laiszką rastą pas Andrių Matulaitį. Czėsna jam raszė: „mesk maskoliszką rudię ir grizk platint lietuviszką dvasę“. Apart to, prie Czėsnos savo liežuvį buvo pridėjęs anšai sznipukas Peichertas ir Czėsnos vāszvis Szvirmickas, kuris buk žandarams pasakęs, kad jo žentas raszinėjo į laikraszczius po vardu „Meszkucis“. Žandarai jū prikiszo jam tą pseudonimą, kad jis paeina isz kaimo Meszkuczių. Per kratą rasta kortelės su aparaszymu Amerikos bažnyczių apeigų. Tai parodė, kad Czėsna buvo Amerike, nū ko jisai gynėsi. Laikė jį 20 mėnesių, gavo 3 metus į Viatkos gub.

Jūzas Kaczergis isz Pilviskių tapo iszkratytas ir suimtas pagal užraszus Lietuvininko (paraszyta „į Pilviszkis“ tiek ir tiek Uk. Varp.), pagal laiszką Petro Matulaitio, pas Andrių Matulaitį, kur raszo, kad važiūdama užėitų pas Kaczergį. Per kratą paėmė knygutę su užraszomis, kur žandarai rado nesuprantamus jiems ženklus. Sėdejo 19 mėnesių, per tyrinėjimą už pludimą Vonsackis gavo nū Kaczergiaus į žandą. Pabaigoje gavo 3 met. Viatkos gub.

Stud. Peterburgo Univ. Antanas Daniliauskas papūla per laiszką paimtą pas Pranį Matulaitį, raszo, kad persiųstų laikraszczių. Per kratą rado korespondenciją raszytą kur tarp kitų dalykų pasakyta, kad Pobiedonoscevas carą už nosies valdžioja. 5 mėn. sėdejo, paleistas buvo ant 200 rubl. parankos, gavo pabaigčiai 6 mėn. sėdēt ir 1 metus iszsikeltį Maskoliją. Pagal jį krėtė draugą jo stud. Vaiczaitį, kuris gavo isz viso 1 mėnesį arezsto. Tėvas vaiczaičio (nū Sintautų) irgi gavo dabar 1 mėnesį sėdēt.

Kunigas Jūzas Arnastaus-

kas pagal Marmos daneszimą kratytas, rasta kalendorius lietuviszkas. Po daneszimui Marmos ant Lūbikio kun. Arnastauskas pasakė Sasnavos bažnyczioje gražų pamokslą apie grieką skundimo artymo. Marma daneszė ir isz to kilo bėda. Gavo ant galo 2 metus į Smolenską. Tėvas Arnastausko irgi gavo 1 mėnesį arezsto, turbūt už užauginimą neprielenkaus valdžiai sunaus.

Petras Oliakas 54 metų, Balcziunų kaimo pukliuvo, pagal daneszimą buvusios tarnaitės, kuri buvo prasiradusi su Oliakucziu ir negalėjo gauti nū jo atlyginimo už „vainikėliją“. Rado knygu ir laikraszczių. Sėdejo 5 mėn., dabar gavo 3 mėn. sėdēt ir 2 metu laukan isz Lietuvos.

Totorius ir Dabrila gavo po 1 mėnesį arezsto. Pas Totorių rado truputį seno kalendoriaus, pas Dabrila gi rado visą kalendorių. Užskundė žemskiai.

Szlekys (tėvas Vinco, iszėjusio į Ameriką) gavo 1 mėnesį arezsto teipos gi turbūt už „neblagonadiožną“ sunų.

Oleknavyczius Antanas ir Senapilės kunigų tarnas (pravardės nežinau) pagal Adomelį, kuris prisipažino, kad laikęs pas jūs knygas, tai jūdu gavo irgi po 1 mėnesį arezsto.

Szarkaneviczius, Vilkaviszkiio pav., apskūstas svainio savo uciteliaus, kuris norėjo jį prapuldyt ir ukę tokiu budu pasisavint. Sėdejo 3 mėn. paleistas ant 600 r. kaucijos. Nubaudimo pabaigtino nežinau.

Dumczaitis, Naumieszcio pav. paimtas abieszczių su knygomis, buvo padūtas į Vonsiacko nagus; sėdejo 11 mėnesių, galutinai nuspręsta jam ant 1 metų iszsikelt isz Suvalkų ir Kauno gub. (Iszėjo į Žizmaris, Vilniaus gub.)

Mockaitis Antanas 53 metų, Naumieszcio pavieto, pagautas užnemunėje (Kauno gub.)

Paėmė jį tokiu būdu, kad vienas žemskis pardavė jam knygų, o kitas tūjaus paėmė. Jau antrą syk pakliuvęs. Sėdėjo 10 mėnesių, gavo 2 metų izstrėmimo.

Daktaras Jūzas Bagdanavičius iš Vilkaviszčio jau ant ra kartą apkaltintas. Nė kra ta, nė tyrinėjimas nieko ant jo neparodė, tik Vonsiackoi su Samochodskiu tvirtai tikėjo, kad jis rasinėja į „Ukininką“. Sėdėjo 1 mėnesį, ant kaucijos 300 rub. buvo paleistas, galutinai gavo 3 metus Viatkos gub.

Daktaras Stanislovas Matulaitis iš Pilviszkių, nors nieko pas jį nerasta ir neiszrasta, pagal vieną nutarimą, kad jis kaltas, gavo 3 metus izsikėlimo iš Lietuvos.

Jasinskas; Vilk. pav. 1896 m. pajimtas, rasta daug knygų, sėdėjo 8 mėn., galutinai gavo 3 metus izstrėmimo į Maskoliją. Tas nusprendė pas parėjo jau 1897 metų.

Jūzas Matulaitis, Staisio brolis, galutinai gavo tūlą laiką atviros policijos priežiuros.

Pauza, nū Sudargų, sėdi 8 mėnesiai. Starkus — 3 mėn.; abudu už liet. knygas

Da kelatos jieszko žandarai.

Iš apraszytų atsitikimų matome, kad kŕne visi tie mūsų broliai pakliuvo į maskolių nagus arba per izdavikus, arba per savo neatsargumą: laikė bereikalingai laiszkus kitų. Toliaus matome, kad geriausiai ant tyrinėjimo pas žandarus prie nieko neprisipazint, nės ar kalbėsi-ka, ar tylėsi tai vis-tiek. Vitkauskas kitus kizdamas zaunijo, Andrius Matulaitis nieko nesakė — abudu lygiai buvo nukoroti. Ant galo, priešz ką ten teisingis, priešz tokį žandarą ir pusprokuratori? Jei ką pasakysi sau ant gero, jie nepriima, o ką pasakai per neatsargumą sau ar kitam ant blogo, tai jie

suvartoja priešzais tavę. Per tai geriausiai butų nesiteisint per daug. Žinoma, jei kas turi tikrai gerus pasiteisinimus, tai nė tik gali, bet ir turėjūs sunaudoti.

Stalius. Nežinantiems, kas tai yra paminėtas sziam straipsnyje *Sietynas* pasaky siu, kad tai buvo lietuviszka, žinomas daiktas, slapta draugystė, pasidariusi bene 1895 metų Senapilės apigardoje. Sanarai szios draugystės sumesdavo sziek tiek pinigų, pirkdavosi laikraszczius lietuviszkus ir knygutes ir... skaitydavo. Rodos ne kas zin kokia ezia kaltenybė. Ale žandarų ir prokuroriaus daskimas atrado toje gan nekaltoje kuopelėje — revoliucioniszka, einanczią priešz valdzia griaujanczią vieszpatystės pamatus, norinczią atplėsz Lietuvą nū Maskolijos, zodziu, labai paojingą draugystę ir daugumą anų prasikaltėlių patraukė prie atsakymo už prigulejimą prie *Sietyno*.

Stalius.
(Iš „Ukininko“.)

Politiszkos ziniuos.

Aermika. Ant Pilipinų Otis pareikalavo 30,000 regulariszkos kariaunos. Tenai esanczių liūsnorių jis maldauja pasilikti, kol atkaks regulariszka kariauna už ką pakėle jiems ir algas. Mat su liūsnoriais virszininkai negal taip elgtis kaip su regulariszkais kareiviais. Amerikos valdzios nesumano ką daryti. Vis daugiau atsiranda nupekianczių jas ir reikalauja veikiausio užbaigimo gožimo kraujo. Iz pildyti pilipinieczių reikalavimus, yra tai gėda Amerikai, o jūs priversti prie paklusnumo neįstengia ir nelieka Amerikai daugiau kaip kad Ispanijai, kiekvieną zingsnį krauju apilieti ir veik prie kiekvieno gyventojų po kareivį pastatyti. Pilipinieczius visi vadina laukiniais žmonėmis, negalincziais

savimi valdytis. Bet kad tas netiesa, liudija tas, kad iki sziolei nei vienas pilipinietis nepasidavė amerikonom ir neizdavė savo brolių. Vietomis, kur amerikonai užėmė, gyvenotojai simpatizuoja amerikonom, kadan-gi priešzai stengimasis neatnesztu jokios naudos. Savo reikalus jie supranta nepraszczius už paczius amerikonus. Amerikos apicierai sako, kad apveikimui tiktai salos Luzon, reikia į 100,000 kareiviu. Manila savo apsergėjimui reikalauja menkiausiai 10,000 kareiviu; daguel vietų užimtų per amerikonus, vėl užėmė pilipiniecziiai, kadan-gi amerikonai neįstengė pilipin. atlaikyti ir turejo pasitraukti. Dabar užstojus lytų laikui, amerikonai mislyjo nustoti kariauti, bet pilipiniecziams užimant izsverztas vietas, jie nutarė karės nepertraukti. Amerikonai guli savo linijose szlapi apkasūse ir visados pasitaisę ant muszio, kadan-gi nežino izz kurios pusės ant jų užpuls pilipiniecziiai. Tokiu budu daugelį amerikonų pagaus ligos dėl szlapio oro. Dabar daugiau kaip 5000 amerikonų guli ligonbucziūse. Susimuszimai nusidūda kas diena. Ant salos Cebu pilipiniecziiai su parlamentariszku veluku izviliojo du apcieru ir kelis kareivius nū laivo „Relief“ ant kranto, kada tiejie izsikėlė ant sausumos, apsiatė jūs pilipiniecziiai ir nusigabeno su savim. Amerikonai szoko bombarduoti, bet tiejie pasitraukė tolyn.

Vokietija. Vokietija nu-pirko nū Ispanijos Marijaniszkas, Karolyniszkas ir Palao salas už 25,000,000 pesetų. Ispanija pasiliko sau po vieną anglių staciją ant kiekvienos grupos, kurias Vokietija turi apsergėti. Priegtam Vokietija gelbės Ispaniją, jeigu su kŕmi norint užsidegtu karė. Amerika ant tojo pardavimo

ziuri su miela akia, nes kaip Vokietija, lygiai ir Amerika butų nupirkusi tais salas už \$5,000,000, tiktai kad tos derybės Vokietijos su Ispanija slaptai buvo daromos. Amerika kaltina Vokietiją už neapreiszkimą tojo jomarko; Vokietija dziaugiasi izz pasisekimo ir garsina, buk tūmi tapo sudrutinti rysziai prietelystės tarp Amerikos ir Vokietijos. Mat dabar Amerika turės kaimynystėje Pilipinų konkurentą ir neiszdris taip Vokietijai priešzintis. Amerikai tos salos butų buvę didei paranku pakeliui esancziuos į Pilipinus.

Kaip ant pabaigos sandaros kongreso, Kiel'o mieste tapo pabaigtas kariszkas laivas „Kaiser Wilhem der Grosse“ didziausis už visus esancziuos ir turis net 46 kanūles visokio skyriaus. Pats ciesorius buvo ant paszventinimo tojo jrankio galvažudystės. Tūmi tarpu lygiai izzsiuntė izz Kiel'o kanūlinį laivą į Kinus, kurio jurininkams ciesorius laikė prakalbą ir liepė nesidūti nū kinieczių prisispjauti akis ir buti taip izztikimais jam, kaip skendėdami jurininkai nū laivo „Iltis“, kurie būrbuliūda jau dar szaukė vieszpacziui ciesoriui ant garbės.

Ciesorius užmanė izzleisti įstatymą priešz straikūjancziuos darbininkus. Pagal tajį įstatymą butų nubausti straikų agitatoriai ant 5 metų sunkių darbų, o straikieriai reikalaujanti didesnės algos ir kelianti demonstracijas nū vieno iki trijų metų sunkių darbų. Abejojama bau seimas tą užtvirtins, kadan-gi užmanymas jau apgarsintas o per vakacijas darbininkai pasistengs seimo pasiuntiniams įkalbėti, kad tą atmestu. Socialistai izz to dziaugiasi. Jie apgarsino, kad ciesoriui kaipo atsakymą dūti, sustraikūti visoje Vokietijoi. Liberaliszki laikraszcziiai lygiai nupekia ciesoriaus tokį užmanymą ir sako, kad tai

vandū ant socialistų maluno tiktai.

Prancūzija. Garsi ir taip ilgai tesentėsi Dreifuso prova vėl užsidegė kaip iš naujo. Kasacijos sudas nusprendė provą atnaujinti ir prie to tapo atrasti nauji kaltininkai, už kuriūs tapo nubaustas Dreifusas. Dabar pasirodė kat kaltininku yra gen. Du Paty de Clam, kursai 1 Birželio tapo suareštavotas ir nugabentas į kariszką kalėjimą kur norėjo nusizudyti net. Gen. Picquart tapo iš kalėjimo paleistas ir kelia skundą priešai buvusį karės ministrą gen. Mercier. Majoras Esterházy Londone izšliudijo, kad jam liepęs rasztus suklastūti gen. Pandherr. Referentas Ballot de Beaupre statei sako, kad 1894 metų sudas neteisingai apkaltinęs Dreifusą. Dreifusas yra pargabenas nū velnio salos ir bus visi kaltininkai statyti akys į akis; visi tiki, kad Dreifusas taps izvalnytas. Sudas nebus dabar Paryziujė bet mieste Rennes, kad Paryžiaus gyventojai butu kiek ramesni.

Prezidentas Loubet su ministru pirmsėdziu vaziavo ant parodos lenktynių, į Auteuil ir atvaziavus ant vietos jį užpūlė royalistai (norinti ciesašias) ir pakėlė didelį ermyderį szaukdami „szalin su Loubetu, jis Panamistas“. Isz minios pradejo su kiausziniais mesti į prezidentą o vienas royalistas prisibriovė prie prezidento ir su lazda uzdauzė per galvą, kurį minia už tai norėjo ant vietos pakarti. Policija vos istengė jį apginti. Žmonės tarp savęs pradėjo musztisi, keli szimtai sužeistų tapo, 130 suareštavota. Nekentimas vienos dalies prezidento, kitos vėl atnaujinimo Dreifuso provos, gali sukelti didelius ermyderius Prancūzijai. Valdžia keta nieko neveizėdama visus kaltininkus nubausti ir padaryti galą tiems ermyderiams.

Dalis darbu.

— *Rochester, N. Y.* Blekinų izdarbių darbininkai nutarė straikūti reikalaudami numazinimo darbo laiko nū 9 ant 8 valandų be numazinimo algos. Darbdaviai sutiko ant 8 valandų darbo, bet nutraukė už 1 valandą algą. 200 darbininkų sustraikavo.

— *Scranton, Pa.* Czionai sustraikavo visi dailydės ir kiti darbininkai prie statymo namų. Jie visi priguli į uniją ir reikalauja numazinimo darbo laiko nū 9 ant 8 valandų ir pakėlimo algos nū 25 ant 30 ct. už valandą. Tikta 100 darbininkų vienoje vietoje dirba, kurių reikalavimus darbdaviai izspildė. Centraliszka unija atsiuntė pasiūntinį straikieriams vadovauti.

— *Baltimore, Md.* 700 darbininkų sustraikavo prie budavojimo laivų. Jie pirm mėnesio pareikalavo sumažinti darbo laiką nū 10 ant 9 valandų be nutraukimo algos, ko kompanija neizspildė.

— *Buffalo, N. Y.* 300 lenkų dirbanczių prie perkrovimo tavorų ant gelzkelio Lehigh Valley sustraikavo reikalaudami paszalavimo bosų ir kad tavorų siuntiniai nebutu sunkesni per 200 svarų. Kompanija darbininkų reikalavimą izspildė.

2000 darbininkų sustraikavo ant Lehigh Valley dokų, kadangi kompanija uzlaikė darbininkus prie unijos neprigulinczius.

N. Y. Central dokūse susimuszė lenkai darbininkai su italais. Lenkai reikalavo, kad italai pristotu prie unijos arba pasitrauktu nū darbo. Kontraktierius atstatė visus neunionistus italus.

— *Altoona, Pa.* Minksztujų anglių kasyklų savininkai distriktūse Cambria, Bedford, Somerset, Centre, Clearfield, Jefferson, Indiana, Elk, Clinton, Cameron, Blair ir Hun-

tington apgarsino, kad nū 1 Birželio pakelsę mokeszczius nū 45 ant 50 ct. už toną izkastų anglių. Tūse 12 distriktūse dirba į 20,000 kalnakasių.

— *Allegheny, Pa.* Miesto roda nutarė pakelti algas miesto darbininkams nū \$1,50 ant \$1,75.

— *Pittsburg, Pa.* Gelezies dirbtuvė „Pressed Steel Co.“ gavo apsteliavimą iz Egipto padaryti 200 plieninių vagonų.

— *Shenandoah, Pa.* Darbai kasyklose eina su visu prastai; dirba tiktai 3 dienas per sanvaitę.

E. W. Parker, sekretorius S. V. geologiszkos draugystės izleido skaitlius, kad Suv. Valst. praėjusį metą tapo izkasta anglių 219,835,993 tonų; 1897 metų tapo izkasta 200,220,000 tonų.

Pensylvanijai tapo izkasta 65,155,844 tonų; vakarinėje Virginijai 16,853,119 tonų; Ohio 14,476,500 tonų; Alabama 6,553,000 tonų; Indianai 87,000 tonų; kitose valstijose imant kartu visas tapo izkasta 5,000,000 tonų.

Anglijai 1898 metų izkase 226,287,312 tonų.

Isz Amerikos.

V i e t o j e s z e r m e n ų
v e s t u v ė s .

Isz Poughkeepsie, N. Y. vienu tėvų sunus pirm dviejų metų nukako į Kanadą ir dabar ketino apsivesti. Ant vestuvių pasikvietė ir tėvus per telegramą. Telegrafistas persiziurėjo ir vietoje vestuvių „married“ — paraszė laidotuvės „buried“. Tėvas tūjaus izkeliavo ant sunaus szermenų, o motina su dukterimis likosi taisyti gedėjimo rubus ir rengsi atkeliauti paskui. Tėvas nukeliavęs parleido kitą telegramą, kad sunus gyvas ir jis prispėjęs dar ant szliubo. Motina izz džiaugsmo apalpo ir

turėjo liktisi namieje o sesers numetę jūdus rubus, apsilviko baltus, ir skubinau izskeliavo ant vestuvių.

J i ė s z k o s k a r b o .

Pittsburg'e numinė vienas vokietys, kuris buvo susiczdijęs į \$10,000, bet bijodamas padėti į bankas, kad tos nesubankrutytu ir jo piningeliai neprazutu, kavojo jūs namų visūse plyszūse. Užpūlus ligai negalėjo nabagas pasakyti nei savo pačziai, kur paslėpti piningri. Po palaidojimui pati užsiēmė izvalymu kelnorės, kurios kampe po akmeniu atrado \$1000 auksu. Dabar jieszko visur ir kitų piningų. Pusę pamato iz po namų jau izzardė, bet piningų dar neatrado.

K o m p a n i j a k a l t a .

Dėlei susimuszimo trukių Readingo kompanijos ant stoės Exeter, kur 29 užmuszė o į 50 sužeidė, prisaikintieji apkaltino kompaniją dėlei neitaisymo atsakanczių signalų, kur trukiai prasilenkia. Prie tosios nelaimės izlikusieji sveikais matė, kaip gelzkelio urėdninkai kraustė užmusztujų kieszenius jieszkodami piningų, auksinių laikrodzių bei ziedų. Dabar kompanija gaus szaunei užmokėti už užmusztūsius bei suzeistiems. Paprastai amerikonzski gelzkeliai yra bile tikt padaryti, o atsitikimus palieka Dievo valei. Susimuszimai nūsidūda tankiausiai dėl neatsakanczių signalų o taipgi ir igriuvimai medinių tiltų.

I s z v a r ė a t g a l .

Su laivu „Switzerland“ atkako 8 darbininkai iz Austrijos kurie butu dirbė Chicago'je „Illinois Steel Co.“ po kontraktais. Dasizinojusi unija praneszė valdziai, kuri tūs darbininkus izsiuntė atgal su tūmi pacziu laivu, antru kart anam atplaukus.

T r u k i s n u p ū l ė .

Isz Cedar Rapids, Iowa, ta-

po išsiūsta visas trukis gyvūlių į Chicago. Užvažiavus ant upės Prairie sulūžo tiltas ir 9 vagonai su gyvūliais nupūle žemyn. 160 gyvūlių galą gavo ir du žmonės.

Didelė ugnis.

Mieste Sant John, N. F. užsidegė mažas namelis o nū jo ir kiti. Esant šaunam vėjui ugnis taip išsiplėtė, kad ugnagesiai negalėjo ugnies apgaleti. Kad nesiplatintu ugnis, artimus namus su dinamitu sugriovė ir taip tikrai apgalejo ugnį. Sudegė apie 150 namų. Iszkada skaitoma ant \$500,000. 1000 žmonių neteko pastogės.

Atsiszankimas in visūmene.

Pazvelgus šiandien į lietuviską literatūrą, matome ją visai menkutę apregėje keturių milijonų lietuvių. Laikraszečių turime tikrai keletą, kurie verti skaitymo, kiti neverti ką iszeina, nes vietoje apszviesti skaitytojus, aklina jus, trukdo visą pirmynžengystę ir pasiryžę yra nepaleisti žmonių isz tamsybės, kad jie butu amžinai joje ir jiems vergautu. Musų tėvynėje Lietuvoje negalime spausdinti nei skaityti savo kalboje knygų ir laikraszečių per uždraudimą despoto caro, kurio bernai ypatose musų kuningų ir laisvoje Amerikoje stengiasi nugramzdyti mokslingesnius laikraszečius ir jų sandarbinikus. Caras nori mus paverti į burliokus, o kuningai Amerikoje į aklius savo garbintojus, kad galētu ilgesnei isz nesusiprantanczių žmonelių naudotis po priedanga tikėjimo. Ar ilgai dar mes, visūmėnė, daleisime jiems szitaip siaubti? Siaubunus prieszais apszvietą, mokslą ir laisvę tu rime isz savo tarpo paszalinti neatbutinai, nesikreipdami prie jų nei su jokiais reikalais, o szelpdami materialisz kai tūs, kurie darbūjasi dėlei

musų apszvietimo, mokslo ir ir laisvės, nes mumise yra pa- jiega ir mes galėsime jūs paszalinę greicziaus apszviesti, pramokti ir iszsilisūti.

Visi gerai žinome kaip svarbios, naudingos ir reikalingos knygos tapo iszleistos „Lietuvos“ redakcijos, kaip tai „Apie žemę ir kitus svietus“, „Hygiena arba mokslas kaip užlaikyti sveikatą“ ir „Geografia arba apraszymas žemės“. Visi žinome kad „Lietuva“ užstojo už vargszus Chicagos parapijonus ir parodė jiems jų siurbėlę. Visi žinome kad „Lietuva“ yra vienu isz gerųjų laikraszečių, kuriems rupi žmonių gerovė. Tai szie dalykai yra druska akyse musų kuningų ir jie yra pasiryžę dabar tai isznaikinti, nes tame jie matė savo vieszpatavimo galą. Neiszveizėtu tas teip szlykszečiu, žiauriu ir begėdiszku, jeigu tą darytu tikrai vietinis Chicagos kuningas, ilgapirsztis, bet czia yra visų kuningų veikimas, kaip matoma aiszkiai isz jų laikraszečių. „Tėvynė“ trecziame numeryje (pusl. 88) raszė kad kun. Krawczunas apskundė Olszevskį ir Szerną už nuplėszima garbės per laikrasztį. Kun. Milukas tą pat raszė „Viltyje“, o „Garsas“ musų kuningų statei sako kad tai melagystė, iszmisliojimas, bet nei vienas nepasako kur dingo \$67,119,00? Jeigu czion nebutu kuningų „trustas“, tai nevadytu taip grynos tiesos melagyste ir iszreiksztu tokiam sandraugui panieką, atsisakytu nū simpatijos, pareikalautu iszsiteisinimo ir szelptu tiesos jieszkanczius. Užtaigi tasai absurdas pūla ant visų kuningų ir mums it liepsna į akis parodo kokios tiesos nū jų mes galime lukėti. Dėlto broliai nežiurėkim rankas susiėmę, bet apsidabokim kad kuningai mums neatimtu to dvasiszko pėno. Szelpkime musų vadus, neatidūkime jų pra-

pulcziai, kurią jiems rengia kuningai. Dūkime pavieniai, dūkime draugystės po keletą dolerių, kad szioje provoje vėlei iszlaimėtu p. Olszevskis ir Szernas ir tūmi nulauztu ragus musų nevidonams, antiems carams, kurie sutarę yra atimti mumis szviesą. Szaukime susirinkimus, kelkime protestus ir jūs padūkime Amerikos svietui bei dvasiszkiems virszininkams, reikalaudami paszalinio tokių netikusių kuningų, kurie tokiais pasielgimais terszia tautą ir tikėjimą.

Suszelpiti p. Olszevskį mes galime su savo nauda pirkdami nū jo knygas. „Geografija“ yra reikalinga kiekvienam žmogui. Taigi susitarę draugystės arba pavieniai į keliolika į daiktą nusipirkime po „Geografiją“ isz ko bus nauda mumis ir p. Olszevskiui kovoje su kuningais. Asz nors esu lygiu darbininku kaip ir visi, suprasdamas tajį reikalą aukauju \$3,00 prisiusdamas į „Vienybės“ redakciją. Norinti suszelpti p. Olszevskį gali siusti jam statei aukas ant szio adreso:

A. Olszevski

Sub-Sta 60. Chicago, Ill.
Aukautojai bus kvitavoti, kurie nenoretu tikrą vardą padėti, gal sau bile kokį iszmislyti. P. Olszevskis neušmirsz savo szelpėjų ir visiems atsilygins. Jeigu mums rupi apszvietimas ir laisvė, pasirodykime kad mes to troksztame ir tai szelpiame.

Aukų mums reikia parodai lietuviszkos literatūros Paryziuje, musų isztremptiems kankintiniams už lietuvisztę ir kovai priesz musų brolius kuningus. Kiek zuvo piningų už provas Krawczuno su „Lietuvos“ iszleistoju ir redaktorium, per pilnai butu užtekę parodai ir dar atlikę ant kitų reikalų. Musų pareiga yra nedūti mėtyti piningus balon, kada ju reikia neatbutiniams

reikalams. Kas ir kada atlygins tają iszkadą?

Lietuvis darbininkas.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Pittsburg, Pa. Per Sekmines, 21 Giegužio, Pittsburgo lietuviszkas Sz. Kazimiero parap. gūdotinas klebonas kun. J. Sutkaitis isz sakyklos užprasze ant sekanczios nedėlios, t. yra 28 Gieg., ant 7 adynos vakare į pobažnytinę svetaine kūskaulingiausiai susirinkti visiems lietuviams bei lietuvaitem del apsvarstymo reikalingumo dalyvavime ant ateinanczios Paryziaus parodos bei szelpimo musų brolių isztremptų isz tėvynės į Siberija per Rūsijos despotus už platinimą lietuvisztės tarpe savo brolių. Ant paskirtos dienos bei valandos žmonių prisirinko pilna svetainė. Kn. J. Sutkaitis užimdamas vietą pirmsėdzio paaiszokino klausytojams siekius bei naudą susirinkimo ir užprasze kalbėtojus.

Pirmas kalbėjo P. Lorantz apie vargingą padėjimą lietuvių Rusijos vieszpatystėje; trumpais zodžiais nurodydamas szunybes valdzios bei besanzyniszką kankinimą nekalėtų žmonelių, norinczių atjieszkoti savas, neteisias iszplėsztas, tiesas.

Antras kalbėjo P. Naujo-kaitis, lygiai nurodydamas netikumą valdzios bei perskaitydamas isz „Tėvynės“ vardus anų kankintinių, primindamas ant galo neatbutiną reikalingumą dalyvavime ant Paryziaus parodos.

Treczias kalbėjo kn. J. Sutkaitis, apie bėgį civilizacijos, paaiszkindamas kaip greitai mainosi prietykiai žmonijos gyvenimo, jei tikrai žmonės pradeda kilti savo žmogiszko-se pažvalgose bei moksle, paindamas paveikslus isz pereinanto, antrosios pusės, szio amzio. Kokia tai yra milžiniszka atmaina vien dėlto, kad

žmonės pasiekė augsztesnius mokslus, matydami galutiną nereikalingumą sziandieninių kraujagėringų valdonų, kurie turi po savo letena suslėgę dovaną gamtos, tai yra žemę, kuri ligiai dėl visų yra sutverta ir visa žmonija turi tiesą lygiai naudotis vaisiais anos; mokina ir skelbia anas idėjas tarpe savo nemokantesnių draugų ir jei tiktai žmonės draugijiskame susirizime stotu kovon už savas tiesas, greitai laiku taptu praszalinti anie draugijos szaszai, alintojai, despotai ir isznaudotojai, o žmonija naudodamasi pilnai isz vaisių savo rankų darbo bei gamtiskoms dovanomis, lengvesniu budu galėtu valdytis pati savim. — Tik gailu, kad daugelis tos moksliskos kalbos nesuprato.

Ketvirtas kalbėjo klierikas V. Kudirka karsztai nurodydamas reikalingumą vienybės bei padavimo vienas antram broliszkos rankos, paveikslais privesdamas: „Kaip po vieną skatiką daugeliui dedant į vieną daiktą, pasidarytu milžiniškas kapitolas, dedant raidę prie raidės pasidaro zodis, dedant zodį prie zodžio pasidaro knyga“ o turėdami kapitalą bei knyga, tai yra mokslą, galime pasirodyt visam civilizutam svjetui, jogiai mes vaikai tos senos ir garbingos giminės dar gyvi esame ir norime gyventi nors mūsų nevidonai grumdo mus graban. Dabar gi turėdami progą ateinancziame mete nepraleiskime nepasinaudoję, kas kiek iszgalėdami aukaukime, idant galėtume parodyti apszviestam svjetui sanlygas, kokiose gyvena mūsų brangi motina Lietuva. Deltogi turim mokintis bei aukas aukauti ir rinkti jas visur ir neatbutinai ant tokių tai dalykų reikalinių mums kožnoje vietoje geri agitatoriai, kurie pasistengtu suvesti į pažintį žmones su jų tikrais žmogiskais reikalais.

Penktas kalbėjo S. Dominaitis, nurodydamas vargus, skriaudą bei prispaudimą žmonių žemosios lūmos – darbininkų per carizmą bei kapitalizmą, o ant iszsiliūsavimo isz po to jungo, ypatingai sziczion Suvienytose Valstijose, galima per politiką, tai yra, laike rinkimų atidūdant balsą už darbininkiską partiją.

Ant galo kn. J. Sutkaitis pažadinęs susirinkusius prie aukų perėjo su rinkliava ir aukų surinko \$13, 23 ct. ir padėkavodams už tai dādūrę, jogiai sekanczią nedėlę, ant to paties reikalo bus bažnyczioje kolekta — užbaigė susirinkimą.

Apgailėt reikia mūsų moteris, kurios dar nēmažiausio supratimo neturi apie tautiskus reikalus; isz kelių szimtų moterijų ant prakalbų buvo tiktai trys; kitos, dauguma netikt ką paczios neina, bet ir vyrus atkalbinėja.

Susirinkimo sekretoriai
P. Lorantz.
Pranas Naujokaitis.

Pittston, Pa. Subatoje 27 Gegužio, kareiviszka draugystė s. Jurgio turėjo ekstra susirinkimą, kur apart kitų reikalų buvo užmanyta, kad draugystė paaukautu keletą dolerių ant parodos liet. literaturos Paryziuje ateinancziame mete.

Draugystė turėjo \$5,00 dovanų nū vietinio klebono už stovėjimą prie grabo Vieszpaties velykų subatoje, ant atminimo, kaip kareiviai sergėjo V. Kristų, kad kas ne pavogtu jo kuno. Draugystė turi puikią uniformą ir kardus, isz kurių butu galima pasinaudoti ir karėje. Kas metas klebonas užkviečia szitūs kareivius prie grabo Vieszpaties velykų subatoje ir už paklusnumą iszmeta keletą dolerių draugams ant pragerimo. Tūs \$5,00 iszmingesniejie draugai užmanė paaukauti parodai,

o iszsigerimą palikti szalyje. Reikėjo ant to balsūti ir kas iszėjo? Už parodą balsavo tik tai 10 draugų o už pragerimą net 30. Tiejie 10 draugų pareikalavo savo dalies, kuriems prigulėjo po 7 ct. isz tos pragerimo dovanos ir paaukavo parodai. Isz to matyti, kad suprantanczių tautiskus reikalus yra vos ketvirta dalis, o trys dalys yra dar snaudulyje. Dr. s. Jurgio tūmi tapo pažeminta, kurios draugai girtūklyste stato augszciaus už tautiskus reikalus ir patys save. Kitur draugystės aukauja parodai ir paskiria po kiek, o s. Jurgio dr. rupinasi kad turētu už ką iszsigerti.

Nū Redakcijos. Mes nusitikime, kad Dr. S. Jurgio kareivių neatsiliks nū kitų su aukomis parodai ir paaukaus taipgi kiek, kaip ir kitos draugystės.

Scranton, Pa. Pas mus susitvėrė nauja pagalbinė draugystės vardan Lelevelio, kuri taipgi pasiēmė už mierį remti apszvietą ir tautiskus reikalus, ką daugelis mūsų lietuviszkų draugysezių turi savo įstutūse įrasę, bet nei viena jų nepildo. Tas pats yra ir Lelevelinėje draugystėje. Tuli noriai prie draugystės prisiraszytu, jeigu tiktai ji neremtu apszvietos, knygyno, Paryžiaus parodos ir kankintinių. Rods taip neiszmintingai pliauskia tamsunai ir ant jų nėra ką boti. Tokie ardytojai remesi ant tō, kad darbininkui žmogui nereikia apszvietos, jam gana yra bažnyczioje pasimelsiti ir paklausti ką kuningas pasako. Daugelis užmanymų buvo padūtų nū taip vadintų bedievių-socialistų, tai fanatikai-katalikai tū stengiasi užbėgti ir viską sugaiszinti. Bet laikui bėgant susipras ir jie, ir prisidės prie abelno veikimo, taip tautiszko kaip ir ekonomiszko. Sziandien jie per daug maiszo tikėjimą su

kitokiais reikalais gyvenimo. Tikėjimas yra vienas, o gyvenimas kitas reikalas.

J. Augsztaitis.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“ stovis „T.M.D.“ kasos
New-York, 1 Birželio 1899m.

Giegužio 9, Kūpa Waterbury, Conn. \$8,00

„ 15 P. Rynkeviczius 60
Pagal „Vienybės“

No 18 tų \$244,23

Viso \$252,83.

Iszmokėta paskolės pp.

P. Antanaicziui \$10,00

K. Pezai 10,00

J. I. Griesziui 10,00

P. Mikolainiui 10,00

Skolą už spaudą

P. Mikolainiui 44,98

Iszmokėta \$84,98.

Kasoje lieka \$167,85.

Centr. kasierius

I. J. Grieszius.

Union City, Conn. Mūsų „Tėvynės Myletojų Dr.“ kūpa laikė 19 Gegužio susirinkimą ir nutarė rinkti į centralizzką komitetą p. Szerną ant prezidento (p. Szernas atsisakė nū tojo urėdo. Red.), p. Olszevskį ant kasieriaus po kaucija ir sekretorius p. Damijonacziio tebyrio.

Kūpos Komitetas.

Pataisymas.

„Vienybės“ 21 num. rokundo-se įsiskerbe klaida: vietoje iszmokėjimų \$119,00, turi buti \$129,90.

M. J. Damijonaitis.

Pittston, Pa. Gegužio 27 dieną tapė laikytas susirinkimas kūpos „T.M.D.“ Atsisakant dabartiniam centr. kasieriui J. Griesziui, mūsų kūpa perstato T. Pauksztį ant centr. kasieriaus. Į liter. komitetą mes patvirtiname J. Kazakeviczių. Atsisakius mus kūpos virszininkams, ant jų vietas

tapė iszrinkti: Prezidentu J. Kuzmickas 12 Milk str. Pittston, Pa., o sekretorium Motiejus Gramas.

Prisiraszė naujas draugas J. Lazauckas ir užsimokėjo 25 ct. piningai tapo padūti senamjam prezidentui V. Pukui.

Kūpos sekretorius

Mot. Gramas.

Intelektualiszka jaunūmenė ir katalikystė Prancuzijoje.

(Isz „Revue des Revues“)

Tiktai mirszantieji nemėgsta veiksmo užmo

J. Ireland,

Amerikos arcivyskupas.

(Pradžia 22 num, „Vienybės“)

(Tąsa.)

III.

Mes kiekvienas save per dag gyrėme, kaip atsikraciusius nū senų neapykantų ir veidmainysčių. Jaunosios kartos vis dar solidarizkos su savo vyresniais broliais; to mes patys dūdame liudną parodymą. Pirmiausiai politika, paskui spaudos ginczai, ant galo augsztosios kuningijos darbai daugelį atitolino nū mūsų ir nū naujos bažnyčios. Greitai kiekvienoje eilėje likome tiktai mes keli, kuriems liko tikt persitikrinimas, kad tarp intelektualiszkos jaunūmenės ir prancuzų katalikystės atsitiko nepataisomas nesutikimas. Pirmi nesutikimai, kurie pakėlė abipusį neisztikėjimą, buvo tai ypatingas isz mūsų idėjų pasinaudojimas nekurių politikų, tarp kitų pp. Kazimiero Perier ir Spullero. Szitie vyrai, kurie ant pirmųjų republikos vietų užlipo tiktai frankmasonų ir radikalų prilaikomi, szitie republikai Gambetos ir Ferry augintiniai staiga tapo idealizmo apimti ir grįžo su lengva szirdžia prie to, ką vie nas isz jų isz parlamento tribunos pavadino „nauja dvasė“. Žinome, ką tai turėjo reikszti toji „nauja dvasė“: gražų at

sakymą pirmiems szvento tėvo žingsniams, apykanta link katalikiszko tikėjimo ir prizadėjimų nebūti tokiais baisiais bažnyčios priešzais, kokiais buvo iki tam laikui. Žinome taip gi, kas isztikrujų atsitiko: mėginimas susivienyti su prisidėjusiais prie katalikystės priešz socialistus, politiszkas manevras kad užlaikyti valdžią oportunistų rankose, labiausia gi melagystė parlamente. Didelis paojus buvo tame, kad jaunūmenės troszkimai buvo iszreikszti ir eksploatuojami valdžios vyrų, kurie jų sudarė angszciaus, nekaip jie padarė geistinę įtekme. Kiekviena karta turi atsakanczioje valandoje siekti savo idealą. Naujos idėjos neturi būti suteiktos seniems, kuriems rupi tikt isztraukti isz jų sau naudą, o suvis nerupi jos garbiinti. Jaunos idėjos reikalauja jaunų žmonių. Mūsų kartoi buvo tai tikra nelaimė, kad nauja dvasė buvo apreikszta per senus neisztikimus politikus. Kiekvieną, kuris rodė savo grynai idealizkos nūmones, kaltino esantį klerikalų, atgijo ginczai, isz tos petvarkos bažnyčia rupinosi pasinaudoti, radikalai padidino savo anti klerikalizkumą ir, aczių vyresniųjų klaidai, santaikos darbas, kurį buvo pradėję jaunieji, tapo sukompramitūtas. Pp. Spuller ir Kazimieras Perier turės atsakyti priešz istoriją už tą pasielgimą.

Nekurių laiką paskiaus, atgiję vaidai pasididino isz priesties svietiszkių publicistų, ypacz protestantų, kurie ėmėsi ginti bažnyčios dogmas. Jūkingas pasižiurėjimas, jeigu jis nebutu buvęs mūsų darbui pragaisztinas! Tū tarpu, kada arkivyskupai, vyskupai ir kuningai, popiežiaus įkvėpti, rupinti placziai atverti katalikystę laisvei ir apykantai, atsirado vyrai, kaip antai pp. Ferdinandas Brunetiere ir de Pressense, kurie apsiėmė buti

visasvietiniais katalikystės autoriteto apginėjais. Žinoma yra p. Ferdinando Brunetiere dvasė: yra tai labai iszkalbus *skolastikos daktaras*, kuris turi Jovaną užtemdinti klausimus, iszaiszkindamas jų; tikras svarbiųjų idėjų chaos, dėl kurio „idealizmas“, „lyczių prašitobulinimas“, „katalikystė“, „mokslas“ ir t.t. tai dalykai, nustoję vertybės arba verti pasiginczavimo, o ne gilaus apmąstymo. P. de Pressense yra tai prōtestantas, kuris nipnotizūja klerikalus. Tūdu raszėju užima pirmas vietas laikraszciūse „Revue des Deux Mondes“ ir „Temps“; svarbūmasto, ką jie pasako, szimtą kartų pasididina dėlei vietos kurioje jie kalba. Jų garsūs straipsniai apie mokslo subankrutavojimą ir apie dogmatizkos bažnyčios autoritetą, suvis neprilankus susitaikinimui tarp katalikystės ir jaunūmenės, dar sumažino pasisekimo kelius. Seni žmonės užsimanė tiesti ranką, kad gauti palaiminimą, prie tų idėjų, kurios nebuvo jų idėjomis ir kurios jie nemylėjo. Permainydami jas, jie padarė priešz laiką jas tuszciomis. Po ginczų tarp pp. Berthelot ir Brunetiere, po manifestacijų, kurias darė sukiu su tais ginczais senas ir paojus tarp liberalizkos ir klerikalizkos jaunūmenės nesutikimas, kuris buvo ant trumpo laiko aptilęs, vėl atsinaujino. Mūsų keliai iszsisziskino. Mes patys, kuningai ir svietiszkieji, pradėjome abejoti apie mūsų darbą.

Paskutinius smugius uždavė smarkios augsztosios prancuzų kuningijos rankos. Mirus kardinolui Lavigerie, kuningai, apie kuriūs asz augszciaus kalbėjau, neteko vienintelės, atviros paramos. — Kiti bažnyčios kuningaikszeziai, ir jų priszakyje kardinolas Richard, buvo pasidavę szventam sostui ir prisidėję prie republikos, bet tai darė veidmainizškai,

tiktai dėl akių. Szitos klerikalizkos dvasės, amžio rysziais pririsztos prie praeitės, prisidėjusios prie Prancuzijos aristokratizkių reakcionierių, nenorėjo nusileisti priešz amžiaus reikalavimus. Jos savo pavaldiniams asztriai uždraudė toliaus varyti jų pradėtą literalizką agitaciją. Jos papeikė Amerikos katalikystę, kurią buvo iszgyrę Kleinas, Joiniot ir Charbonnel. Jos pasinaudojo isz ginklo su dviem aszmenims — isz meilumo ir grašinimo, kad pabaidyti bailius, apveikti atvirūsius ir pritraukti prie savės garbės godzius. Pats abbatas Kleinas, įbailintas, atgal žengė ir „jaunoji kuningija“ pasidarė tikt istorizku vardu. Taip vadinamas „Tikėjimų kongresas“ buvo tai atsitikimas, kuris geriausiai parodė augsztosios kuningijos nūmones. Asz neprivalau cziau pasakoti to kongreso istoriją; ją su smulkmenomis žino visi skaitytojai „Revue des Revues“.

Isz pradzių katalikiszka spauda stovėjo už antrą tikėjimų kongresą. Pp. Fonsegrive ir Goyan už įtaisymą antro kongreso raszė laikraszciūse „Monde“ ir „Gazette de France“. Bet greitai visą augsztosios kuningijos neapykantą apskelbė kardinolo Richard ir jo pavaldinių lupos. Paryžiaus arkivyskupas davė spaudai žinią, kad jis iszpeikia kongreso užmanytojus, kad jis netinka su Amerikos pralotų pasielgimu ir kad nieko, grynai nieko, negalima permaintyti prancuzų bažnyčioje. Tam pacziam laikke jis atspaudino savo lyg oficializkam laikrasztyje „Verite“ straipsnį, kuriame apskelbė, kad katalikystė nieko neprivalo mokintis arba pasisavinti nū kitų tikėjimų, bet privalo viską jiems dūti, ir kad jisai, kas link dogmos, neprileidžia jokios apykantos ir kompromiso. Klerikalizki laikraszciai, kaip „La Croix“,

„L'Autorite“ ir kiti tų pra-
dėjo džiaugtis. Idėją litera-
tiskos ir gūdojonezios kitus ti-
kėjimus bažnyčios išjūke,
ant jos asztriai užpūle, vadin-
dami ją paojinga erezija. Szi-
ta kova aiszkiai parodė, kas
tai yra Prancuzijos katalikisz-
ka kuningija ir jos spauda.
Augsztai-despōtiszky, neap-
kenczianczyų inkvizitorijų-val-
dininkų aristokratija, godi tik-
tai valdzios, prieszinga idėjoms
ir amžiui; szale jos daugybė
godzių garbes, paklusnių jų
pagelbininkų, ir publicistų,
kurie greiti yra atsisakyti nū
savo proto, pridengdami tokį
savo pasielgimą paklausumu
autoriteto principui; zemai,
minia pasyviszkų prietaringų
parapijos kuningų, kurių visas
idealas — dūti szliubus, krik-
sztyti, laidoti ir laikyti miszias;
pryszakyje tų visų tiktai keli
daugiaus apszvietę, daugiaus
atsikreipę prie mokslo ir de-
mokratijos, bet perimti visos
kuningijos dvase. Tokia
mums pasirodė Prancuzijos
bažnyčia! Ką galėjo pada-
ryti pats Szventas-Tėvas, kad
ją permaintyti? Tokia ji buvo
visūmet, tokia jai lemta ir pa-
silikti. Baisi galybė, nusilei-
dzianti tiktai dėlto, kad dau-
giaus laimėti, jausmų auklėto-
ja per moteris, o valdzių —
per jezuitus, mōkanti priesz
doktrinų greitumą statyti prie-
tarų inerciją, tvirta savo amži-
na vienybe ir savo tarptautisz-
ka disciplina, užpūlanti ant
szianydksczios minties netvirtų
iszvadziōjimų daugybe paliki-
mų ir dogmų, kurias sutvirtina
dar prietarai. Prancuzų baž-
nyčia 1895 metų tarė esanti
tokia, kokia buvo nū keturių
amzių: stipriųjų prieglauđa
priesz silpnūsius, klausancziū-
jų priesz tyrinējancziūs, prie-
glauđa vergystės ir tamsumo.
Nei viename socialisz-
kame klausime, kurį
paskutiniaus metais buvo pa-
kėlusi prancuziszka demokra-
tija — ar tai apie vaikų augi-

nimą, ar apie girtūklystę —
kuningai nepadėjo svietisz-
kiems. Kada reikėjo iszriszti
tūs klausimus, jie buvo užsiė-
mę statymu bažnyčią. Kada
asz, įėję į Mrg. Szv. de Four-
vieres bažnyčią, su pasistebė-
jimu žiurejau ant boksztō mo-
zaikos, bažnyčios tarnas, kru-
tinę iszstatęs, pasakė man:
„Tamista, kvadratiszkas mēt-
ras szitos mozaikos atsiėjo 1000
frankų“. Asz iszėjau ir prie-
szai savęs pamacziau „la Croix
Rousse“; kur tukstanziai bė-
dzių mirszta bade ir purvyne.
Paskiaus tą patį asz macziau
bažnyčioje Szventos-Szirdies
de Montmartre. Ir asz supra-
tau, „dėlko mes, nauji kriksz-
czionys, negalėjome pasidaryti
naujais katalikais.

(Pabaiga bus)

Naujos knygos.

*Prie Historijos mūsų raszy-
bos. Paraszė Dr. J. Basa-
navyczius. Tilžėje 1899 m.*

Szitoje Knygelėje Dr. J.
Basanaviczius apraszō praeitę
mūsų raszybos ir raidzių ir ro-
dyja priimti raszybon jo budo
raszymą ir kad visi laikrasz-
cziai ir rasztininkai raszytu
vienodai.

Iki sziolei labiausiai yra isz-
siplatinus ir daugumas priima
„Varpo“ raszybą. Lygiai
ant svarbių argumentu parem-
ta D. Basanavicziaus ir „Var-
po“ raszyba ir ta bus priimta,
kuria daugumą palaikys už
atsakantesnę.

*Ar dabar yra baudziava?
Pagal lenkiszky sutuisė Par-
mazonas. Iszleido P. L. S.
K. 1899. Puslapiu 50.*

Szita knygutė apraszō pasi-
kalbėjimą kelių dvaro darbi-
ninkų, kur vienas iszmintin-
gesnis, pas kurį susirinkdavo
kiti, pasakojo ir skaitė aisz-
kindamas jiems, kad baudzia-
va kaip buvo taip ir yra.
Tais dvarūse kaip ir pabrukū-
se darbininkai gauna tiktai
pusę užmōkesczio už savo dar-

bą o kita pusė lieka savinin-
kui dvaro arba pabruko. To-
liaus kaip naudojasi isz skur-
dziaus darbininko visokie siur-
bėlės ponai, karaliai ir carai.
Ant galo roda — kad reikia
visiems ir visur įkalbėti, kad
visoki turtai ir daiktai turi
prigulėti visiesos lygiai, kad
visi turi dirbti.

Verta, kad kiekvienas dar-
bininkas szitają knygutę per-
skaitytu.

*Maskolių valdzia ir žmo-
nės. Paraszė Sz s. Per-
spauszta isz „Ukininko“. Til-
žėje 1899 m. Puslapiu 54.*

Yra tai apraszymas Masko-
lių valdzios dokumentų ir pa-
ties caro patėmyjimais ant ilgo
memorialo Lenkijos gen-
bern. Imeretinskio, kuris pa-
davė tajį memorialą carui pra-
dzioje 1898 m. o caras su savo
patėmyjimais padavė jį ma-
istrų komitetui. Imeretinskis
kalba apie Lenkijos valdymą
apskritai, kas lytisi ir lietuvių
Suvalkų gub., ir apie svarbes-
nius szalies reikalus, kaipo tai
bažnyčias, apszvietę, ekono-
miskus reikalus ir tt. Skai-
tantis szita knygelę aiszkiai
matys kokie yra valdzios mie-
riai apie gvyentojus nemasko-
lius.

Szita knygelę autorius au-
kauja lietuviszkiems kankin-
tiniais.

*Apsakinėjimai apie žemę
vandenį ir orą. Paraszė A.
N. Perspaudinta isz „Uki-
ninko“. Tilžėje 1899 m. (su
paveikslėlis).*

Aiszkiai ir suprantamai
kiekvienam yra apraszta szit-
toje knygelėje apie žemę arba
kūnus kietus tai yra skystus.
Skaiytojas atras szitoje kny-
gelėje aiszkų apsakymą apie
tai, ką matydamas iki sziolei
nesuprato.

*Garo maszinos ir gelzkeliai.
Pagal P. Olszevski. Suta-
isė L. Perspausta isz „Ukinin-
ko“. Tilžėje 1899. (su pa-
veikslais.)*

Szita knygutė apraszō atsi-

radimą garinių maszinų, jų
isztobulinimą, kaip jos szian-
dien yra naudingos žmonėms
kelionėse ir atlikime sunkių
darbų, ko pirm 125 metų
nebuvo dar ir kaip prasidėjo
vazinėjimas su garinėmis ma-
szinomis gelzkeliais nū 1825
metų.

*Pamokinimas kaip nū pa-
gedimo apsaugoti žmones, pa-
gedusių szunų aprietus. Su-
tatisė L. Perspausta isz
„Ukininko“. Tilžėje 1899 m.*

Szita knygelė labai yra nau-
dinga kiekvienam žmogui, nes
pamokina ką reikia daryti ka-
da apieja (apdrasko) pagedęs
(pasiutes) szuva žmogų; kaip
užsilaikyti ir kaip gydytis,
kad bereikalo nenumirti.

Be kalbos.

(Apsaka pagal Vl. Korolenko)
Sutatisė D. Ilgakojis.

(Tasa.)

Kambaryje stovėjo neblogai
apsirėdziusi pone. Ant ryszio
ji laikė nedidelį baltą szunuką,
kuris sukinėjosi į visas puses
ir ūstė orą.

— Musiszke — praszna-
bdėjo Dumas Motiejui.

Ir isz tikro pone atsisėdo
prie durių už stalo ir pra-
kalbo:

— Prakeikta szalis, pra-
keiktas miestas, prakeikti žmo-
nės! Na, sakykite, ko jus czia
atvaziavote?

Karkliszkiecziai labai apsi-
dziaugę iszgirdę savo kalbą,
pribėgo prie ponios ir ką tikt
nesusidauzė galvomis, bucziu-
dami jos ranką.

Pradėjo pone barti karklisz-
kieczius: Ko jie vaziavo į tą
prakeiktą Ameriką! Ar nege-
riaus buvo tupėti savo tėvisz-
kėje ir taip toliaus. O jie sto-
vi, kaip stiebai, ir žiuri vienas
į kitą.

Paskui pone liepė paszaukti
Oną ir pasakė jai, kad ji gali
nū rytojaus ateiti pas ją tar-
nauti, jeigu tikt nori ir gali
dirbti, o tarnauti, girdi, pas ją

nelengva. Pasakius tą, pone nulenke galvą ir iszėjo.

— Asz jum stacziai pasaky-siu, kad isz to nieko nebus — tarė zydas, iszėjus ponei.

— Kodėl nebus? — paklau-sė Motiejus.

— A! Asz tą pone žinau: ji mėgsta mokėti labai mažai ir nori, kad jai kūdaugiausiai dirbtu.

— Ak, mister Bork, o kas-gi to nemėgsta. — Atsakė Mo-tiejus.

— Nu, tai teisybė, bet ir kiekvienas mėgsta gauti kūdaugiau ir dirbti kūmažiau. O gal jus manote kitaip, tada jau misteras Bork tylės... tai jau nemano darbas.

Bork atsikėlė ir neužilgo, apsitaisęs, iszėjo.

Jis buvo rimtas zydas, bet ne isz laimingų ir reikalai jo buvo ne šviesus. Vieszbutis buvo retai užimtas. Duktė pir-mu dirbo pabrūke, o sunus mo-ginosi kolegijoje; bet pabri-kas sustojo. Patsai Bork jau mainė treczią užsiėmimą, ir jau mąstė apie ketvirtą. Miss Eui (taip vadino zydas Oną) padėdavę dukteriai jo dirbti namieje, už ką zydui nereikėjo nieko mokėti už gyvenimą.

— Palauksime dar, mano miela, — tarė Motiejus. — Ga-li buti ateis greitai atsakymas nū Karklyno, tada, gal ir ten atsiras vieta.

— Dūk Dieve — atsakė vie-nu balsu mergaitė ir Dumas.

— Odabar, Dume, paraszyk adresą.

Bet czia atsitiko toksai da-lykas, kad karkliszkiecziams kraujas apmirė gyslose. At-sitiko sztai kas. Popierėlės su antraszu Karklyno buvo paka-vota Motiejaus tabako krep-szelyje. Ta popierėlė trynėsi, trynėsi krepeszelyje, pakol rasz-tas nū jos visai nusitrynė. Pir-mas žodis aiskus, tai rėdyba Minnesota, o toliaus nei žodžio. Apziurėjo tą popierėlę pirma Motiejus, paskui Dumas, pas-kui paszaukė Bork'o dukterį,

gal ji dasiprotės, ant galo pa-sisuko ir naujas pažistamas Dumo — irlandietis, bet ir jis nieko nesugraibė.

— Kas gi dabar bus? — ta-Motiejus visai nuliudęs.

Dumas paziurėjo į jį labai susiraukęs ir baksterėjo sau su pirsztu į kaklą. Motiejus suprato, kad Dumas nenori barti jo prie žmonių, o parodo tiktai, ką jis pasakytų apie galvą Motiejaus. Kitados Mo-tiejus, gali buti, butų atsakęs, bet dabar jautė, kad visi jie trys, per jo kalbę, žusta — ir nutylėjo.

Bet irlandietis, matyti buvo žmogus sumanus. Jis pagriebė konvertą, paraszė ant jo:

*Minnesota,
darbininkui ant farmos
isz Rosijos
Jūzui Karklynai*

ir tarė:

— All right.
— Jis sako all-right, — ap-sidžiaugė Dumas, — tai nueis.

— Dūk Dieve, tai bus ste-buklas Vieszpaties, — pasakė Dumas.

Irlandietis da gi nuvedė Du-mą ant žigunės kad pasiųsti laiszką.

XI.

Buvo pėtnyczia. Motiejus ilgai sėdėjo prie lango, žiurė-damas, kaip per ulycias bė-gioja žmonės, lekia trukiai. Bork'o duktė įbėgo į kambarį, nuėmė viską nū stalo, ant ku-rio valgė Motiejus su Ona, ir apdengė kitame kambaryje su balta staldenkte stalą. Paskui pastatė dvi žvakes ir indu-s. Tada Motiejus atsiminė, kad sziądien užėina zydamis szabas.

Misteras Bork sugrįžo isz si-nagogos piktas ir nuliudęs. Jis vaikszečiojo, murmėdamas po-terius, ir su nieku n nekalbėjo nei žodžio. Paskui atsėdo prie szabasinio stalo ir pradė-jo valgyti vakarienę, pamažu pjaudamas tai svoguną, tai szmotelį baltos dūnos ir tankiai

dusavo.

Motiejus žiurėjo į zyda ir tūjaus atsiminė apie tėvynę. Ten, kaip tikt uždega žvakes, tūjaus visi zydai skubina isz sinagogos į savo namus, ir kiekviename name galima ma-tyti, kaip szejmyniszkis namų sėdi už stalo, o apie jį visa szejmyna. Tame laike durys visur atidarytos, idant Abrao-mas ir kiti patriarkai galėtu nematomai vakszezioti isz na-mų į namus. Žydai sakydavo Motiejui, kad tame laike anio-lai vaikszezioja kartu su Abra-mu, o velniai, kaip varnos, le-kioja per stogus, nedrįsdami prisiartinti prie durių. Žino-mas daiktas, tada Motiejus jū-kėsi isz tų niekų; labai czia reikalinga Abraomui vaiksze-zioti po tūs neszvarius name-lius nekriksztytų zydu! Bet Bet dabar jam labai pagailo Bork'o: net zydai, tokia tvirta savo tikėjime tauta, užmirso czia savo paproczius. Ir jam suskaudo szirdį, žiurintį tą vie-natinį nuliudusį zyda.

— Bork atsistejo nū stalo ir priėjo prie Karklyno.

— Klausyk, Bork, ką asz tau pasakysiu — tarė jam Mo-tiejus, — kodėl tavo vaikai ne szabasūja su tavim kartu?

Bork nuliudęs paglostė savo barzdą ir tarė:

— A! Tamista nori žinoti! Amerika tokia szalis, tokia szalis... Ji perdirba žmones, kaip kokia maszina.

— A-a! Matyti kad ir czia nelabai kenzia jusų tikėjimą.

— Ui, jus visai ne apie tą sznekate, asz ir jus nuveszia į savo sinagogą. Musų sinagoga grazi. Musų gi rabinas toksai pat garbingas žmogus, kaip ir kiti kuningai.

— Ir jus vis gi pametate sa-vo tikėjimą? — tarė Motiejus. Jis netikėjo, kad galima butu sulyginti rabiną su kuningu.

(Toliaus bus.)

Didelis susirinkimas!

„Lietuviszku Socialistų Kliu-bo Darbiniszkos Partijos“ ir „Tėvynės Mylėtojų Drau-gystės“ New York'o kūpos ant 16 dienos Birželio (June) 1899 m., tai yra pėtnyczios vakare ant 8 valandos, svetainėje P. Draugelio, No. 73 Grand str. Brooklyn, N. Y. ant kurio už-kviecziamė visus tautieczius isz New York'o, Brooklyn'o ir visos apielinkės pributi ap-svarstymui už ką taso po su-dus „Lietuvos“ iszleistoją p. Olszevskį ir redaktorių p. Szer-ną kun. Krawczunas. Apsvars-czius reikalus ir kuri szalis kalta, atradus, apskelbti pla-cziam svietui, protestūjant prie-szais tokias begėdystes.

Visus užkviecziamė

Administracijos.

Piknykas!

Draugystė „Lietuvos Sunų“ isz Wilkes-Barre, Pa. kelia didelį piknyką, utarninke, 27 dieną Birželio (June) 1899 m. darže HANOVER PARK.

Kas nori gražiai pasilinks-minti, paszokti, pasisupti, lenk-tyniūti, ant ezero su laivu pa-plaukioti, lai atvyksta tają die-ną į Hanover Park. Muzika bus geriausia. Tikietas dėl szoki-mo ant platformės per visą dieną tiktai 25 ct. Prasadės 9 valandą isz ryto.

Nūlankiai užkviecziamė vi-sus lietuvius atvykti.

Komitetas.

Atsakymai.

R. Gaubui, Traverse City, Mich. Tamistos raszto netal-pinsime, nes vaidytis dėl niekų gailu ir vietą užimti. Su plikais neušimoka rautis.

P. Vaicziui, Toluca, Ill. Daina „Linksmas pavasario diena“ yra net su natomis „Kanklėse“ pirmoje dalyje. Dėlto isz antro ją talpinti ne-reikia.

Vilius Tell

DRAMA PENKIOSE AKTUOSE.

VOKISKAI PARASĖ

FRIEDRICH von SCHILLER

LIETUVISKAI VERTĖ

VINCAS KAPSAS.

(Tąsa)

Ir rodės, kad esą mylimoje
Tėvynėje. Čia jie jie užsiliko.
Miestelį Svica pasistatė sau
Ir daug privargo, kirsdami senasias
Giras. Kad buvo angšta jau ir čia,
Jie traukėsi ant Juodkalnio, ik pačio
Veisslando, kur užu ledų visai
Kita tauta gyveno ir kitokia
Kalba kalbėjo. Pastatyta tuoj
Miestelis Stanz Kernvalde, kitas Altorf
Pačiamjam Reusso klonyje. Čionai
Apsigyvenę, neužmiršo niekad
Kilimo savo. Tarpe svetimų,
Kur nuo anų laikų apsigyveno
Viduj tos žemės, lengva šveicarus
Pažint, nėra visų jų vienas kraujas,
Viena širdis. (ištiesia ranką po dešinei ir po kairei).

Mauer.

O teip, vienos širdies

Ir vieno kraujo mes visi.

Visi (paduodami vieni kitiems rankas).

Mes esam

Viena tauta — išvieno eisime.

Stauffacher.

Kiti jug velka svetimąjį jungą,
Tik jie patekė apgalėtojai.
Ir mus pačių štai žemėje yr tokių,
Kur svetimiems priklauso ir vaikas
Vergystę paveda. Bet mes, šviecarai,
Liuosybės nenustojo niekados.
Prisz kunigaikščius nelenkėme kelių
Ir iš liuosos mus valios ciesorių
Mes pasirinkome per prieglobėją.

Roesselmann.

Liuosai mes ciesorystės riedangai
Ir prieglobai pasidavėme patys.
Paženklinta teip Friedrich'o rašte.

Stauffacher.

Liuosiausias net be viešpaties nepasina.
Tur but galva, vyriausias tiesdarys,
Pas ką teisybę ginčuos rast galėtum.
Dėlto gi mus tėvai už žemę tą,
Ką iš senovės dykumos laimėjo,
Padarė gartę ciesoriui, kuris
Vadinas viešpačių italų žemės
Ir vokiečių, ir jam pasidavė,
Žadėdami pagelbą savo, karui
Ištikus. Nės tik tą yr pareiga
Liuosų žmonių: gint tąją viešpatystę,
Kur gina juos pačius.

Melohthal.

O kas per vieš,

Tai į vergystę panėsi.

Stauffacher.

Kovojo

Jug jie po viešpatystės vėluku
Ir į Italiją su juo nukako,
Kad ciesoriui uždėti ant galvos
Karuną Rymo. Bet namie jie klausė
Senovės papročių ir saviškų
Tiesų. O ciesoriaus valia tik žmogžudystę,
Ką sieklavo. Paskirtas buvo tam
Dalykui grafas, kurs nė negyveno
Čionai, tik, atsiradus žmogžudžiui,
Jo šaukdavosi, ir tada po grynų
Dangum, be baimės jis darydavo
Teisybę. Kur gi čia ženklai, kad esam
Vergais? Sakykit patys!

Hofe.

Teip yra,

Kaip pasakei: mes prievartos nežinom.

Stauffacher.

Mes nepaklausėm ciesoriaus paties,
Kada norėjo atiduot minykams
Mus Alpus, kur mes turim ganyklas
Jau nuo žilos senovės. Kaip abatas
Parodė raštą su ta dovana —
Tarytum apie mus ne nežinota —
Atsakėme jam: „Raštas išviliots!
Nė vienas ciesorius negal dalinti,
Kas mus yra; jei mes nerasime
Teisybės viešpatystėje, be josios
Apsėsim mūsų kalnuose“. Teipos
Kalbėjo mus tėvai! Ar kėsim naują
Paniekinantį jungą, ką ant mus
Uždėjo svetims bernas, ko nišdriso.
Nė ciesoriaus galybė padaryt?
Jug savo rankomis mes šitą žemę
Iš lirkom; iš tų girių, kur tiktai
Gyveno meškos, prirengėme vietą
Žmonėms; mes išnaikinom jaunikius
Drakono, kurs iš balų leido nuodus;
Praskirstėm debesis, kur amžinai
Ant šitos dykumos žabojo; uolas
Suskaldėme, per bedugnes baisias
Itaisėm takelius pakelevingiems;
Nuo tukstančio jau metų valdome
Tą žemę. . . . o tuotarpu svetims bernas
Iš lriso atsibelsti, mums retėzius
Nukalt ir niekint mus ant mūsų žemės!
Ar nėr pagelbos šitai sulaikyt?

(valsčionys didei sujudėj).

O ne! yra rubežiai tironyste.
Jei prispaustasis nesuranda sau
Teisybės nękur, jeigu prispaudimas
Nislaikomas, tad kreipias prie dangaus,
Kur savo amžinas tiesas atranda,
Nepaperkamas, nesulaužomas,

Kaip pačios žvaigždės.... Vėl atgal sugrįžta
Sens prigimimo stovis, kad žmogus
Prieš žmogų stoja.... Pasilieka kardas
Jam įrankiu paskiausiu, jei kitoks
Nepasipainios.... Turime mes giuti
Nuo prievartos didžiausius mus turtus:
Mus žemę, moteris, vaikus!

Visi (sūduodami į kardus).
Teip gisim

Mus moteris ir mus vaikus!

Roesselmann (įeina į ratą).
Pirmiau,

Ne kaip paimsit ginklą, apsvastykit,
Gerai! Jus galite su c'esorium
Sutikti. Vienas žodis — ir tironai,
Kurie jus spaudė, gerintis pradės.
Netmeskit to, ką jums senai jau siulo —
Prisiekit Austrijai....

Mauer.

Ką kunigas
Pasakė? Nori Austrijai prisiegti?

Buehel.

Jo neklausykite!

Vinkelried.

Teip rodyja
Tik išdavikas, priešinink tėvynės!

Reding.

Nutilkit, vyrai!

Seva.

Siteip nuskriaustiems
Da lenktis prieš us Austriją!

Blue.

Ar imsim

Tai privėrsti, nuo ko mes gerumu
Jau atsisakėm?

Sarnen.

Butume ištikro
Vergai, užsitarnavę vardą jų.

Mauer.

Tegul nustoja tas tiesų šveicaro,
Kas kalbintų prisiegti Austrijai!
Aš reikalauju, kad tai būtų mus žemės
Pirmiausioji tiesa.

Melchthal.

Gerai! Tegul
Garbės nustoja ir tiesų, kas kalbja
Prisiegti Austrijai! Tegul nė viens
Kaimyns jį nepriims į savo namą!

Visi (iškėlę dešiniąsias rankas).

Sutinkame, tegul tai bus tiesa!

Reding (luktelėjęs).

Tegul teip bus!

Roesselmann.

Dabar, per tiesą šitą,
Liuosi jus esat. Austrija negal
Per prievartą išveržt, ko nelaimėjo
Ji gražumu....

Veiler.

Toliau, prie reikalų!

Reding.

Klausykite, vyrai! Ar gi apsvastyta
Visi jau įrankiai? Karalius gal
Nežino nieko; rasi teip kentėti
Ne jo valia mus verčia: Imkime,
Da pabandykime nusiųst jam skundą,
Pirmiau ne kaip už kardo stverimės.
Baisi jug prievarta net ir teisinguos
Dalykuose. Dievs gelbi tik tada,
Kada jau žmonės gelbėti nestengia.

Stauffacher (Hunn'ui).

Dabar sakyk!

Hunn.

Buvau aš Reinfelde

Pas ciesorių, ketindams pasiskųsti
Ant vietininkų mus ir perstatyt
Liuosybės mus raštus, kuriuos kiekvienas
Karalius naujas vis patvirtina.
Radau pasiuntinių ten daug: nuo Reino,
Iš švabų žemės ir kitų kraštų.
Visi, pergamentus atsėmę, grįžo
Linksmi namo. Mane gi su tokiu
Atsakymu atleido: „Šiandien laiko
Neturi ciesorius; jis kitą kart
Aprupis jus“. Kadaėjau nuliudęs
Atgal per ciesoriaus pilies sales,
Kampe išvydau kunigaikštį Joną,
Beverkiantį, šaly baronai Vart
Ir Tegerfeld. Pasišaukė jie mane
Ir tarė: „Gelbėkite save pats!
Nuo ciesoriaus nelaukkite teisybės
Jug jis broleną savo nuskriaudė,
Jo tėviškę išžplėšęs. Kunigaikštis
Pilnų jau metų, pats galėtų imt
Valdyti savo žemę. Ant patyčjų
Uzdėjo ciesorius vainiką jam,
Tarydams: „Šitai papuoša jaunystės“.

Mauer.

Girdėjote dabar. Nuo ciesoriaus
Nelaukkite teisybės. Patys save
Pagelbėkit.

Reding.

Nelieka mums daugiau
Jau nieko. Reikia tik išrasti kelias,
Kuriuo prieisime prie siekinio
Greičiau.

Fuerst (įeina į ratą).

Mes norime numest nuo savęs

Paniekintąjį jungą; norime
Mus sentėvių tiesas nepalytėtas
Apsaugoti nuo apžebotojų
Naujų. Kas ciesoriaus, tegul jam lieka.
Kas turi viešpatį, tegul toliau
Tarnauja jam.

(Toliaus bus)

Isz visur.

Pragoje vienas čekas mirdamas paliko 150,000 guldenu „Mocziutės“ mokykloms; 75,000 betureziams studentams ir 30,000 Pragos universitetui. — Laiminga tauta, turédama tokius globėjus. — Kada mes, lietuviai, tokius turésime?

Rytinėje Maskolijoi 7 gubernijose siauczia badas. Tos 7 gubern. uzima plotą nū 19,000 keturkampiu myliu, su 20,000,000 gyventojų, kurių 5,000,000 nieko neturi maisto. Valdžia slėpė tai ir dabar vienas isz Anglijos kuningas buvdamas bado szalyje ir sugrižęs Anglijon viską iszreiskė. Tasai kuningas Anglijoi surinko ankų badūliams \$11,250 000; valdžia aprupinimą badūlių pavedė draugystei raudonojo kryžiaus, kuri renka visur aukas, bet dūti isz vieszpatystes kasos nieko nedūda. Musų kankintiniai yra gabenami į bado vietas ant atlikimo savo baudos už norą apsiszvesti. Isz ko jie tenai gyvenens, jeigu vietiniai gyventojai badu mirszta?

Astrachanias gubernijoi, prie sziaurvakarinio kraszto Kaspijos jurių, visoje žemojoi dalyje tapo patvinio užlieti laukai didei pakilus vandeniui Volgos upės. Gyventojai susikraustė a. t. augsztų isz žemutinių gyvenimų; neturédami kūmi szerti gyvuliūs pjauja, nes sziaip nudvėstu.

Kopenhagoje, Danijoi, kareiviai dirbo kariszkoje laboratorijoi kanūlems kulkas, kurių vieną ekspliodavojo ir užmūzi 7 kareivius o 3 sunkiai sužeidė. Laboratorija tapo visai sugriauta.

Žemutinėje Bavarijoi, papludus Dunojui apvirto perkeliantis laivas su 14 žmonių ir visi prigerė. — Taipgi kitoje vietoje 10 žmonių prigerė.

Jeruzolimoje vienas žydų rabinas isz draugystės Dievo sunų laikė prakalbą po atviru dangum, kurios atėjo pasiklausyti ir įkurtojas tos draugystės. Rabinas norėjo jį pagirti tarp klausytojų ir pasakė, kad jam esantis naujas mesijoszius. Klausytojai kitų tikėjimų už tai taip įtužo ant rabino ir pradėjo akmenimis bei kitais daiktai rabiņą ir žydus muszti. Policija vos įstengė įnirusius nuramdyti.

Dideli Pikninką!

Parengė dvi draugystės isz Plymouth'o, Pa. Dr. szv. Jūzapo ir Darbininkų Klubo, kuris atsibus utarninke, 20 dieną Birzelio (June) 1899 m., ant Hanover Park.

Todėlgi broliai ir sesutės nepamirszkite tą dieną atsilankyti ant to taip puikaus pasilinksminimo, nes ten yra daugelis visokių zobovų, supynių, ant ežero galima pasivažinėti ir t.t. Prasadės 8-tą valandą ryte. Muzykė bus kūpuikiausia, kurie norės szokti ant pletfomės, tikietas ant visos dienos tiktai 25 ct.

Szirdingai užkviečiame visus
Komitetas.

Naujos knygos.

„Vienybės“ redakcijoi gaudama szios naujos knygos ir paveikslai.

AR YRA BAUDŽIAVA? 15 ct.

MASKOLIŲ VALDŽIA IR ŽMONES 10 ct.

PAMOKSLAI iszminties ir teisybės, iszguldinėti galvoczių visų amzių. Paraszė kun. Taktare 50 ct.

STATISTIKA lietuviszkų knygų atspausztų Prusūse nū 1864 iki pabaigai 1896 m. ir atsiszaukimas į apszviestą svietą 25 c.

BIBLIJA arba rasztas szventas seno ir naujo testamento,

puslapiu 1445, didelio aszmainio, gražiai apdaryta (su vo- kieszkomis litaromis) \$5.00.

ŽIAMLAPIS LATVIŲ ŽEMĖS; iszleido Jurgis Szalna ir D-ras Szliupas, toji mapa papūzstu kozną lietuvių namą, nes ją galima yra ant sienos pakabinus laikyti. Prekė tiktai 35 ct.

Gauti yra galima pas

D-rą J. Szliupą

421 Penn Ave.

Scranton, Pa.

arba „Vienybės“ redakcijoi.

Tautiszki paveikslai.

Didi Lietuvos Kuningaikszcizai: — GEDIMINAS, OLKERTIS, ir VYTAUTAS bei musų istorikas SIMONAS DAUKANTAS (iszleido Dr. J. Szliupas). Didumas 11×14 colių. Prekė — 10 c.

RINGAUDAS D. L. K. 10×14 col. — 10 c.

MINDAUGO D. L. K. apvainikavimas 10×14 c. 10c.

ALGIRDAS jimas Maskvą 1350 metų 10×14 col. 10 c.

Varpas

literatūros, politikos ir mokslo dvi mėnesinis laikrasztis, iszleidziamas jau 11 metai. „Varpas“ yra Lietuvos vadovų laikrasztis ir talpina savyje vien tautiszkus rasztus. „Varpas“ per metus su prisuntimu į Ameriką kasztūja tiktai \$1.00.

Ukininkas

Lietuvos ukininkų laikrasztis iszleidziamas kas mėnū jau 10 metai. „Ukininkas“ talpina savyje rasztus apie ukę, gyvūlius, jų ligas pamokinimus ukininkams kaip apsisaugoti maskolių valdzios, korespondencijas isz visų Lietuvos krasztų. „Ukininkas“ per metus su prisuntimu į Ameriką kasztūja \$1.00.

Tevynes Sargas

iszleidziamas ketvirtį metai kas mėnesis. Stovi ant sargybos szviesos, tikybos ir kalbos. Dūda priedus knygelėse. Talpina daug žinių isz visų Lie-

tuvos krasztų, labiausiai apie maskoliszkas mokyklas, kurios yra lietuviams ant didziausios iszkados. Prekė \$1.00

Visus tris laikraszcius galima iszsiraszti ant szito adres:

Herrn Jurgis Lapinas

Tilsit, Ostpr. Germany

Temykite.

Daugelis mums atraszo rei kalaudami rodos apie iszsiustų piningus Lietuvon per visokius agentus, labiausiai žydus, kurie siunczia statei į savo kiesznių. Tai gi norėdami, kad jusų piningai nepraztu ir greitai daeitu į rankas, to kuriam siuncziasi, siuskite per „Vienybės“ redakcija, o greicziausiai apturės. Taipogi mes pardūdame laivakortes ant greicziausių laivų į Hamburgą, Bremen bei Antverpen, kaip ir atgal. Kas nenorite ilgai ant marių plukauti, pirkite laivakortę „Vienybės“ redakcijoi o nesigailėsite.

Prisiuncziant piningus ant persiuntimo Lietuvon arba ant laivakortes, uždekite adresą toki:

J. J. Pauksztis & Co.

Plymouth, Pa.

Naujas iszradimas del plauku!

Sustabdo pūlima plaukų nū galvos, ir atauga plaukai, pleiskanų nebuna, ir galvos neskauda, borva plaukų buna daili; iszradimas yra Dr. Brundzo. Katrie dar ne patrotiją visai plaukų, tai paskubinkit, o greitą pagelbą gausit; ne tikt dėl vyro, nes ir dėl moterių, merginų ir vaikų; dabar visai maža prekė, toliaus bus labai pakelta. Norintieji persitikrint galit gaut daugybę paliudijimų. Raszydami įdekite markę ant atsakymo. Adresavokit taip:

J. M. Brundza,

71 Broome str.

New York, N. Y.